

TÉZISEK

DLA 2012. PÉCS

NAGY BÉLA DR.

1. TÉZIS

MINŐSÉGI KÖRNYEZET ÉS FENNTARTHATÓSÁG

A településtervezés célja a minőségi fizikai környezet létrehozásához szükséges feltételek, a fenntartható társadalom–gazdaság–környezet követelményeinek integrációja, illetve az integrációhoz szükséges feltételek megteremtése.

A település – és ezzel összefüggésben – az építészet a társadalom érdekeit, a gazdaság a társadalom anyagi és szellemi szükségleteinek megteremtését szolgálja, aminek része a jó minőségű környezet, ami így a fenntartható társadalom feltételeként zárt összefüggésrendszert alkot:

- a művelt és egészséges népesség, a fenntartható **TÁRSADALOM** a megújulás képességét, a megújulás képességének újratermelését jelenti
- a jó minőségű **KÖRNYEZET** értékteremtő és közgazdaságilag is fenntartható, sőt gazdasági tényező
- a minőségi környezet kialakulásának háttere – a számos más résztvevő mellett – a magas színvonalon képzett tervezők, hatóságok és építők által működtetett **GAZDASÁG**.

2. TÉZIS

KÖZÉRDEK, PIAC, MORÁL, JOG

A településtervezés alapja a közérdek; a közérdek érvényesítésének alapja a piac - morál - jog hármasa.

- A településtervezés alapja a piac, mely általában kizárólag a gazdasági érdekek, mentén, azok alapján szabályoz;
- a jól működő társadalom a KÖZ érdekében, az erkölcs íratlan szabályaival korlátozza a piacot,
- amikor az erkölcsi normák nem működnek megfelelően, nem adnak megfelelő garanciát a közérdek érvényesítésére, akkor működésbe kell lépnie az írott előírásoknak, a jognak...

A településtervezés egyik végterméke a települések szabályozása (a helyi építési szabályzat és mellékletei), vagyis annak a jogi rendszernek a kidolgozása, egyeztetése és jóváhagyása, mely a közérdek érvényesítéséhez szükséges.

A jó szabályozás rögzíti a közérdekű, illetve a közpénzek felhasználását igénylő (un. „mesh”) elemeket, kialakításában részt vesz a helyi társadalom (participáció), ugyanakkor más elemeiben szabadságot biztosít az építészet számára.

3. TÉZIS

ANALÍZIS ÉS INTEGRÁCIÓ

A településtervezés analízis és integráció:

- a hely és idő..... (politika)
- az ember ..... (társadalom)
- a funkció ..... (gazdaság)
- a szerkezet..... (tudomány)
- a forma ..... (művészet)
- a szellemiség ..... (filozófia)

Szintézisén, szintetizálásán alapul.

Analízis és integráció

A minőségi környezet településtervezési, településépítészeti módszere

- a hely(zet) és a folyamatok feltárása, a szakszerű **analízis**,
- megfelelő következtetések levonása, a folyamatok megértését célzó, a folyamatok elemzéseken alapuló **értékelés**,
- reális **célok** kijelölése,
- a célok eléréséhez vezető **feladatok** körvonalazása és
- a reális lehetőségek és a valós feltételek alapján meghatározott prioritások meghatározása, a reális eszközrendszer meghatározása.

A település a társadalmi-, gazdasági-, környezeti előnyök kihasználása érdekében épített élőhely.

4. TÉZIS

TÖRVÉNYSZERŰSÉGEK ÉS TRANSDISCIPLINARITÁS

A településtervezés a településfejlődés törvényszerűségein alapul, ugyanakkor transz-diszciplináris; felhasználja az alap- és alkalmazott tudományok eredményeit, más összefüggésekben felhasználva azokat.

A település fejlődését meghatározzák az átfogó, térségi folyamatok, miközben a település fejlődése során követelményeket fogalmaz meg a fizikai környezet

alakításával, a település-léptékű – és ezen keresztül az épület-léptékű –

környezetalakítás, a tágan értelmezett építészeti, a környezet-architektúra felé.

A település a településfejlődés általános törvényszerűségeinek engedelmeskedve, településtervezés nélkül is fejlődik, követve a reálfolyamatokat. Mivel azonban a települést alkotó fizikai környezeti elemek a társadalom és a gazdaság jelentős erőforrásait felemésztve jönnek létre, azok hosszú időre meghatározzák a társadalom életkörülményeit.

A tervezés célja, hogy az erőforrások a leghatékonyabban hasznosuljanak, a legtöbb társadalmi előnyt és a legkevesebb hátrányt eredményezzék.

5. TÉZIS

„TELEPÜLÉS AZ ÉPÍTETT VILÁG”: ALAPELEMÉK – A TERVEZÉS ÉPÍTŐKÖVEI

A „Település az épített világ” a település-tervezés alapismereteit foglalja össze.

Alapja a Lovelock-i gondolat, hogy bolygónk, a Föld szabályozott környezetének minden eleme egyetlen rendszer integráns része, a természetes és a művi elemekkel, benne az emberrel, aki tevékenységeivel átalakítja környezetét, és ezzel annak részeként, visszahat önmagára is.

A környezetalakítás, tehát a nagyléptékű térségi (regionális) tervezéstől a települések alakításán át, az épületek tervezésén keresztül a tárgyi környezet alakításáig terjedő integrált folyamat.

Az alapismeretek nem térnek, nem térhetnek ki a kapcsolódó tudományok ismeretanyagainak enciklopédikus feldolgozására, csupán utalásokat tehet a társadalmi folyamatok, a szociológiai, pszichológiai, település-földrajzi, tudományelméleti, jogi összefüggésekre, más mérnöki ágak, műszaki tudományok kapcsolataira vagy a jogtörténeti tanulságokra (a kiadáskor hatályos jogszabályok egy történeti kontextusban kerültek értelmezésre, fenntartva a változások lehetőségét is).

6. TÉZIS

TELEPÜLÉS „INTERAKTÍV” – A TERV STATIKUS

A településtervezése folyamat; a terv állapot, a település „interaktív” a településterv statikus.

A tervek – beleértve a településterveket és az építészeti terveket is – sajátossága, hogy már a kigondolásuk, feldolgozásuk alatt bekövetkező változásokat sem képesek maradéktalanul integrálni: a múlt tapasztalataira épülnek, a jelenben alkalmazzák őket és a jövőben használják az eredményüket.

A településrendezési tervek sajátossága, hogy költséges, csak komoly erőfeszítések árán megváltoztatható elemeket alkalmaznak, melyek hosszú időre meghatározzák egy-egy település, kisebb-nagyobb környezeti egység életét.

A településfejlesztési tervek esetében a rövid- és középtávú gazdasági lehetőségek természetessé teszik a folyamatos felülvizsgálat szükségességét; a fizikai környezet alakításával foglalkozó tervekből azonban hiányzik a dinamika, az interaktivitás: ma túlságosan statikusak. Ezért lényeges az építészet és a településtervezés területei közötti kapcsolat, átfedés megkeresése, az interaktivitás és az integráció megteremtése.